

A Fővárosi Ítéletábra a ... Ügyvédi Iroda ... által képviselt ... felperesnek, Hegedűsné dr. Margita Ágnes jogtanácsos által képviselt alperes neve(fél címe 1) alperes ellen szerződés teljesítése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2016. január 29. napján kelt 29.G.41.462/2013/65. számú ítélete ellen az alperes részéről 66. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

ítéletet:

A Fővárosi Ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, és a keresetet elutasítja;

kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 7.366.000 (Hétmillió-háromszázhatvanhatezer) forint első- és másodfokú együttes perkoltséget, továbbá az államnak külön felhívásra 2.500.000 (Kétfélmillió-ötszázezer) forint le nem rótt jogorvoslati illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Felperes a 2013. február 1-jén előterjesztett fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelemmel indult, ellentmondás folytán perré alakult eljárásban az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 425. § (2) bekezdés b) pontjára, 313. §-ára és 298. §-ára alapítva előterjesztett, összegszerűségében többször módosított keresetében az alperest 304.371.290 forint, továbbá meghatározott részösszegek után az általa megjelölt időponttól kezdődően a Ptk. 301/A. §-a szerinti késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni.

A kereseti előadás szerint a központosított közbeszerzési eljárás eredményeképpen a perben nem álló ... beszerző és a felperes között létrejött bérleti és flottakezelési keretszerződés alapján a felperes mint bérbeadó és az alperes mint bérlő 2008. december 29-én 36 hónap futamidőre vagy 120.000 km futásteljesítmény eléréséig szóló bérleti és flottakezelési szerződést kötöttek, amelyben felperes 1.500 db ... típusú gépkocsiból álló flotta használati jogának átadását és flottakezelési szolgáltatás nyújtását, míg alperes a bérleti díjból és flottakezelési díjból álló szolgáltatási díj számla ellenében történő megfizetését vállalta. A szerződés 7.1. pontja szerint alperes a gépjárműveket rendeltetésének és a szerződésnek megfelelően tartozott használni, ugyanakkor a speciális járóautóként történő használatra tekintettel a 8.2.1. pont azt is tartalmazza, a bérbeadó felperes tudomásul veszi és elfogadja, hogy a bérbe adott járművek igénybevétele átlagon felüli, a „rendőrségi átlagon felüli igénybevétel” fogalmát a szerződés 6. számú melléklete rögzíti. A 6.1. pont értelmében a biztosításokkal (kötelező, casco) kapcsolatos szolgáltatás is a felperesi flottaüzemeltetési szolgáltatások körébe tartozott. A biztosításokkal kapcsolatos szolgáltatásokkal összefüggésben a bérlőt fokozott együttműködési kötelezettség terhelte, a 8.5.1. pont szerint a káreseményről haladéktalanul, 24 órán belül írásban is köteles volt értesíteni a bérbeadót, továbbá

köteles volt együttműködni az esemény körülményeinek tisztázásában és kárrendezéshez szükséges iratok beszerzésében. A 8.5.6. pont értelmében olyan biztosítási káresemény esetén, amelyért a bérlő a felelős, a bérbeadó jogosult a bérlőre áthárítani a casco biztosítási szerződés szerinti önrész összegét, valamint a biztosító által a bérlőnek felróható okból nem térített kárösszeget.

A gépjárművek szerződés megszűnése esetén történő visszaadására nézve a 11.5. pont úgy rendelkezett, arra a szerződés 2. számú mellékletében meghatározott, a 12. számú melléklet szerinti állapotfelvételi jegyzőkönyv készítése mellett kerül sor. Rögzítette továbbá azt is, „A bérbeadó jogosult a szerződés 6. számú mellékletében meghatározott rendőrségi fokozott igénybevétel kategóriájába nem sorolható okból történő sérülés és meghibásodás érvényesítésére bérlővel szemben.”. A szerződés rendelkezései alapján egyértelmű, hogy általános szabályként alperes a szolgáltatási díjon felül köteles megtéríteni azon sérülések, hibák, javítások, stb. díját, költségét, illetve az ezekből eredő értékcsökkenést, amelyek nem tartoznak a szerződés szerinti, fokozott rendőrségi használatot jelentő rendeltetésszerű használat körébe és amelyekre a casco biztosítás nem terjed ki. Felperes a szerződés rendelkezéseinek megfelelően a gépjárművek futamidő lejártát követő leadásakor mindkét fél részéről aláírt állapotfelvételi jegyzőkönyvekben rögzített, a felperes költségén igénybe vett független műszaki igazságügyi szakértők által megállapított, a rendőrségi fokozott igénybevételt meghaladó, nem szerződészerű alperesi használatból eredő hibák, sérülések becsült helyreállítási költségeit kiszámlázta, az alperes azonban a számlák kiegyenlítését megtagadta, aminek következtében a kereseti kérelem szerinti tartozása áll fenn.

Az alperesi ellenkérelemben előadottakkal szemben felperes a következőkre hivatkozott:

A szerződés 11.5. pontja egyértelműen arra jogosítja fel, hogy kiterhelje alperesre a rendőrségi fokozott igénybevételt meghaladó, nem rendeltetésszerű használatból eredő sérülések, meghibásodások javításának a 12. számú melléklet szerinti állapotfelvételi jegyzőkönyvekben rögzített becsült javítási költségét, vagyis azt a költséget, amibe egy ilyen meghibásodás kijavítása objektív kritériumok alapján kerül vagy kerülne. A rendeltetésszerű használatot meghaladó igénybevételből eredő és a casco biztosítás alapján sem megtérülő sérülések, meghibásodások esetén a bérleti szerződés attól függetlenül az alperes elszámolási, fizetési kötelezettségét írja elő, hogy javításuk ténylegesen megtörtént-e.

Ezt támasztja alá, hogy felperes számára sem a bérleti szerződés, sem a Ptk., sem egyéb jogszabály nem írja elő azt, hogy ezeket a javításokat köteles is lenne ténylegesen elvégeztetni, amiből az következik, felperes mérlegelési körébe tartozik, hogy elvégezteti a javításokat, vagy a továbbértékesítés során beszámítja a vételárba, illetve egyéb módon kezeli. A szerződés 11.5. pontját korábban maga az alperes is ekként értelmezte, amit bizonyít, hogy azon 55 gépjármű esetében, amelyek a maximális futásteljesítmény miatt a futamidő lejártá előtt kerültek leadásra, a becsült javítási költségekről a 11.5. pont alapján összesen 8.584.549 forint összegben kiállított felperesi számlákat alperes kifogás nélkül határidőben megfizette. Mindezekre tekintettel megalapozatlanul állítja alperes azt, hogy a szerződés 11.5. pontja alapján a rendeltetésszerű használatot meghaladó igénybevételből eredő sérülésekkel összefüggésben felperes kizárólag a bizonyítottan ténylegesen felmerült javítási költségek, illetve a bizonyítottan a sérülések miatti alacsonyabb értékesítési árból eredő veszteség érvényesítésére jogosult. A per eldöntése szempontjából nincs jelentősége annak és nem vizsgálendő, hogy a javítások valóban megtörténtek-e, illetve, hogy a gépjármű flottát felperes milyen áron, vagy milyen veszteséggel értékesítette. E tények vizsgálata, perbeli bizonyítása azért is szükségtelen, mert felperes nem kártérítési, hanem a bérleti szerződés 11.5. pontján alapuló, a szerződés teljesítésére irányuló igényt érvényesít.

Megalapozatlanul hivatkozik alperes a gépjárművek leadásakor észlelt károsodások casco biztosítás terhére történő megjavíttatásának elmulasztására is. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján ugyanis megállapítható, hogy felperes a szerződésben meghatározott kötelezettségeinek is maradéktalanul eleget téve írásban és szóban egyaránt többször felhívta az alperes figyelmét arra, hogy a casco hatálya alá tartozó sérülések csak akkor javíthatók a biztosítás terhére, ha az ehhez

szükséges dokumentumok leadásra kerülnek. Az alperes ennek ellenére nem, illetve nem megfelelően kitöltve adta át a casco biztosítás ügyintézéséhez szükséges dokumentumokat. Felperes ezen súlyosan felróható, jogellenes és szerződésszegő alperesi magatartás következtében került abba a helyzetbe, hogy a casco hatálya alá tartozó károsodások kárrendezési eljárását nem tudta lefolytatni. Az alperesi mulasztás tényét a gépjárművek casco biztosítását nyújtó ... Zrt. felperesi megkeresésre küldött, 2014. március 11-én kelt, az iratokhoz 10/F/3. alatt csatolt levelében foglaltak egyértelműen bizonyítják.

Minden alapot nélkülöz tehát alperes azon hivatkozása, hogy felperes nem tett eleget kárenyhítési kötelezettségének. Ezzel szemben egyértelműen megállapítható, hogy a felperest ért veszteség, vagyis a kereset szerinti követelés az alperes jogellenes, szerződésszegő magatartásának a következménye.

Felperes véleménye szerint továbbá arra tekintettel, hogy a per tárgyát képező számlakövetelés alapját a bérleti szerződés 11.5. pontja szerint az alperest terhelő elszámolási kötelezettség teljesítése érdekében kiállított, a szerződéses szolgáltatáshoz kapcsolódó számlák képezik, a számlák áfa tartalmára vonatkozó alperesi kifogás is megalapozatlan. Arra tekintettel pedig, hogy a kiállított számlák szerinti áfa tartalmat felperes megfizette – amit a 63/F/2. alatti okirat is bizonyít –, a számlák kiegyenlítésének alperesi megtagadása következtében az azokban foglalt áfa tartalom felperesnél kárként jelentkezik, az alperes ezt is köteles megtéríteni.

Az alperes ellenkérelmében a Pp. 130. § (1) bekezdés f) pontja és 157. § a) pontja alapján elsődlegesen a per megszüntetését kérte a felperesi követelés időelőttiségre hivatkozással. Érdemben a jogalapot és az összecszerűséget is vitatva a kereset elutasítását kérte.

Véleménye szerint a szerződés 11.5. pontjának szövege pontatlan, nyilvánvaló ugyanis, hogy sérülést, meghibásodást nem lehet érvényesíteni, csak az azokból fakadóan bekövetkezett költségeket, illetve károkat. Erre tekintettel e rendelkezés alapján felperes az ott meghatározott sérülések, meghibásodások megjavításával a gépjárművek visszavételét követően nála ténylegesen felmerült költségek, illetve annak a veszteségnek mint kárnak az érvényesítésére jogosult alperessel szemben, amely abból ered, hogy a járműveket sérüléseik miatt alacsonyabb áron tudta értékesíteni. Felperes sem a kijavítás tényét és ezzel összefüggésben a nála ténylegesen felmerült költséget, sem azt nem bizonyította, hogy a gépjárművek értékesítése milyen áron történt, azok perbeli hibái az egyébként elérhető eladási árat milyen mértékben csökkentették. A kereset ténylegesen fel nem merült, becsült javítási költségek megtérítésére irányul, amire a bérleti szerződés 11.5. pontja alapján nincs lehetőség, ezért a kereset elutasításának van helye. Hivatkozott arra is, a becsült javítási költségek felperesnek történő megtérítése a káronszerzés tilalmába ütközne, tekintettel arra, hogy nem bizonyított, a gépjárművek perbeli sérüléseivel, hibáival összefüggésben felperest a javítási költségekből, illetve abból eredő kár érte, hogy a gépkocsikat alacsonyabb áron tudta értékesíteni.

A felperesi követelés azért is megalapozatlan, mert a szerződés 6.1., 8.5.3. és 8.5.6. pontja alapján, továbbá a Ptk. 340. § (1) bekezdése szerinti kárenyhítési kötelezettségből következően is felperesnek a gépjárművek visszaadásakor észlelt sérülések, meghibásodások javítását a casco biztosítás terhére el kellett volna végeztetnie, az ennek elmulasztásából eredő kárt nem háríthatja át. Ugyanakkor azt nem vitatta, hogy a bérleti szerződésben előírtak szerint a kárrendezéshez szükséges bejelentési kötelezettségének nem tett eleget, véleménye szerint azonban ez nem jelentette akadályát annak, hogy ezeket a károkat felperes a casco biztosítás terhére rendezze.

Alperes hivatkozott arra is, a perbeli számlákat felperes olyan követelésről állította ki, amelyhez nem kapcsolódik a 2007. évi CXXVII. törvény (Áfa tv.) 2. § a) pontja szerint áfa fizetési kötelezettséget maga után vonó, ellenérték fejében történt belföldi termékértékesítés vagy szolgáltatás nyújtás. A számlák nem ténylegesen elvégzett javítási költségekről kerültek kiállításra, az azokban megjelölt alkatrész beszerzésre sem került sor. A számlákban foglalt áfa tartalom

vonatkozásában ezért a kereset mindenképpen alaptalan, mégpedig függetlenül attól, hogy az áfát a felperes befizette vagy sem.

A perbeli gépjárművek vonatkozásában a rendőrségi fokozott igénybevétel szintjét meghaladó sérülések és a kijavításukhoz szükséges költségek meghatározására kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleményével, illetve a szakértői bizonyítással összefüggésben alperes úgy nyilatkozott, a szakértő által alkalmazott számítási módszert elfogadja, ez azonban nem jelenti a kereset jogalapjának elfogadását, erre tekintettel a szakértő által meghatározott összeget nem fogadja el.

Az elsőfokú bíróság 2016. január 29-én meghozott 29.G.41.462/2013/65. számú ítéletével alperest a felperes részére 204.455.315 forint, valamint ebből meghatározott részösszegek után különböző esedékességi időpontoktól az ítéletben megjelölt mértékű késedelmi kamat, továbbá 10.324.390 forint perköltség megfizetésére kötelezte, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Ítélete indokolásában mindenekelőtt rögzítette, a per tárgyát képező felperesi követelés nem idő előtti, a casco terhére történő kárrendezésre ugyanis már nincs mód, a per tárgyát egy már megszűnt szerződésből eredő igény képezi, egyebekben pedig a követelés alapjául szolgáló számlák szabályszerűen kiállítottak minősülnek, nem térnek el a korábban hasonló tartalommal és formában kiállított, az alperes által befogadott felperesi számláktól. Mindezekre tekintettel nem volt helye a per megszüntetésének.

A per érdemére nézve a Ptk. 339. § (1) bekezdésében és 425. § (2) bekezdés b) pontjában foglaltakra utalva kifejtette, a bérbeadó követelheti a rendeltetésellenes vagy szerződésellenes használatból eredő kárának megtérítését, a Ptk. 355. § (4) bekezdése alapján pedig kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában beállt értékcsökkenést és az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges. A teljesítés kötelezett részéről történő jogos ok nélküli megtagadása esetén a jogosult a Ptk. 313. §-a alapján választhat a késedelem és a lehetetlenülés következményeinek alkalmazása között, abban az esetben pedig, ha a teljesítés olyan okból vált lehetetlenné, amelyért a kötelezett felelős, a jogosult a Ptk. 312. § (2) bekezdése szerint a teljesítés elmaradása miatt kártérítést követelhet.

A perben rendelkezésre álló adatok, köztük a beszerzett aggálytalan igazságügyi szakértői vélemény alapján tényként volt megállapítható, hogy az alperesi bérlő általi használat során a felperesi gépjárművekben a rendőrségi fokozott igénybevételt meghaladó sérülések és meghibásodások keletkeztek. Az alperes megalapozatlanul állítja azt, hogy a szerződés 11.5. pontja alapján felperes csak a ténylegesen megjavított gépjárművek javítási költségének megfizetésére tarthat igényt, a szerződés ugyanis erre vonatkozó rendelkezést nem tartalmaz. A szerződés rendelkezései alapján felperest nem terhelte a gépjárművek kijavíttatásának kötelezettsége, kizárólag arra lett volna köteles, hogy a casco kárrendezéshez szükséges, az alperes által szolgáltatandó adatok, okiratok rendelkezésére bocsátása esetén lefolytassa a kárrendezést. A felperesi gépjárművek károsodása a sérülések, meghibásodások keletkezésekor bekövetkezett, így ezen károsodások folytán a felperest kár érte. Felperes kára a hibák, sérülések javításának a költsége, amelyet a perben kirendelt szakértő 204.455.315 forint összegben állapított meg. A gépjárművek rendeltetésellenes alperesi használatából eredő kárként a szerződés 11.5. pontja és a Ptk. 425. § (2) bekezdése alapján, a Ptk. 339. §-ára is figyelemmel, felperes erre az összegre tarthat igényt. Az alperes káronszerzés tilalmára hivatkozása is téves, ebből a szempontból annak sincs jelentősége, hogy a visszavett gépjárműveket a felperes értékesítette, azokkal ugyanis a szerződés megszűnése után szabadon rendelkezhetett.

A perben az alperesre hárult annak bizonyítása, hogy a rendőrségi fokozott igénybevételt meghaladó sérülések, meghibásodások casco kárrendezéséhez szükséges adatszolgáltatási kötelezettségének a szerződésben foglaltaknak megfelelően maradéktalanul eleget tett. Ugyanakkor erre nézve a perben semmilyen bizonyíték nem áll rendelkezésre, ezért az alperes casco kárrendezés elmaradására hivatkozással előterjesztett védekezése sem vezethetett eredményre. Arra tekintettel

továbbá, hogy a perbeli számlákat felperes a szerződésből eredő szolgáltatással kapcsolatban állította ki, alperes a számlákba foglalt áfa tartalmat is megalapozatlanul kifogásolja, így a felperes részére 204.455.315 forint, valamint a késedelmi kamat megfizetésére köteles. A késedelmi kamat mértékét az elsőfokú bíróság a szerződés 3.7. pontjában foglaltakra figyelemmel állapította meg, az egyes részeszegek vonatkozásában a kamatfizetés kezdő időpontja pedig a számlák esedékességét követő napban került meghatározásra.

Az ítélettel szemben az alperes nyújtott be fellebbezést, amelyben az ítélet megváltoztatását, a kereset elutasítását kérte. Hangsúlyozta, a felperesi nyilatkozatok értelmében a per tárgyát a szerződés 11.5. pontjára alapítva a bérelt gépjárművek rendőrségi fokozott igénybevételt meghaladó alperesi használatából mint szerződésszegésből eredő kártérítési igény képezi. Ezt támasztja alá az is, hogy felperes keresetét az elsőfokú bíróság is a Ptk. kártérítésre vonatkozó szabályai alapján bírálta el. Azt, hogy a felperesi követelés lényegét tekintve kártérítés, a szerződés 12.5. pontja is alátámasztja, amely szerint a rendeltetésszerű használat miatt bekövetkezett károkért, költségekért a bérlő nem felel. Mindezekből – az elsőfokú eljárásban már részletesen kifejtettek szerint – az következik, hogy a szerződés 11.5. pontja alapján felperes csakis a gépjárművek nem rendeltetésszerű alperesi használata folytán nála bekövetkezett károk megtérítésére tarthat igényt. E körben pedig a felperesnél bekövetkezett kárnak csak a gépkocsik megjavításával összefüggésben ténylegesen felmerült költségek minősülnek, illetve az a veszteség lenne kárnak tekinthető, amivel a gépjárműveket sérülésük miatt felperes csak alacsonyabb áron tudta értékesíteni. Felperes az előadottak szerinti kára bekövetkeztét, továbbá a ténylegesen bekövetkezett kár összegét sem bizonyította, ezért a kereset elutasításának lett volna helye. Az elsőfokú ítélet indokolásában foglaltakkal szemben a tényleges javítási költség felmerülése hiányában a perben kirendelt igazságügyi szakértő által megállapított becsült költség megtérítésére felperes a szerződés 11.5. pontja alapján nem tarthat igényt. Az alperes becsült javítási költségek megfizetésére kötelezése egyebekben azért is jogszabálysértő, mert – az elsőfokú eljárásban már kifejtettek szerint – a káronszerzés tilalmába ütközik.

Mindezek mellett fenntartotta a szerződéses rendelkezéseken és a jogszabályon alapuló felperesi kárenyhítési kötelezettség, a casco biztosítás terhére történő kárrendezés elmulasztására alapított védekezését is.

Az elsőfokú bíróság áfa tekintetében elfoglalt jogi álláspontja is téves az általa az elsőfokú eljárásban már kifejtett okból.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, lényegében helyes indokai alapján. A perben tett korábbi nyilatkozatait fenntartva, az alperesi fellebbezésben foglaltakra tekintettel hangsúlyozta, a szerződés 11.5. pontja alapján alperes a gépjárművet nem rendeltetésszerű használatával összefüggésben az állapotfelvevési jegyzőkönyvekben rögzített becsült javítási költséget köteles megfizetni, vagyis azt a költséget amibe egy ilyen meghibásodás kijavítása objektív kritériumok alapján kerülne. A kereset ezen megtérítési igény érvényesítésére, nem pedig kártérítésre irányult, a fellebbezése ezzel ellentétes előadásai tévesek és megalapozatlanok.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján továbbá egyértelműen megállapítható, hogy minden alapot nélkülöz alperes azon hivatkozása, hogy felperes nem tett eleget kárenyhítési kötelezettségének, a casco-biztosítás terhére a kárrendezésre azért nem volt lehetőség, mert a szükséges adatszolgáltatási kötelezettségének alperes nem tett eleget. Egyebekben a kárenyhítési kötelezettséggel kapcsolatos alperesi hivatkozások a perben azért is irrelevánsak, mert felperes nem a Ptk. 339. §-a szerinti kártérítési igényt érvényesít.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

korlátai között bírálta felül, az ítélet keresetet részben elutasító, fellebbezés hiányában a Pp. 228. § (3) bekezdése szerint jogerőre emelkedett része a másodfokú eljárásnak nem képezte tárgyát.

A fellebbezés az alábbiak szerint megalapozott.

Az elsőfokú bíróság a perbeli szerződést tévesen értelmezve, abból téves jogi következtetést levonva helyezkedett arra az álláspontra, hogy felperest a perbeli gépjárművek rendőrségi fokozott igénybevétel meghaladó rendeltetésellenes használatából eredően az állapotfelmérési jegyzőkönyvekben rögzített hibák, sérülések perben beszerzett igazságügyi szakértői vélemény szerinti becsült kijavítási költségével megegyező összegű kár érte, amelyet alperes köteles megfizetni részére.

Nem volt vitás, hogy a peres felek között bérleti és flottakezelési szerződés jött létre, amelyre a Ptk. dologbérletre vonatkozó rendelkezéseit kell irányadónak tekinteni.

Nem volt vitás az sem, hogy a felperes keresetében a Ptk. 425. § (2) bekezdés b) pontjára alapítva a perbeli gépjárművek rendeltetésellenes használatából eredő sérülések, hibák javítási költségének megtérítése iránti igényt érvényesít.

A Ptk. 425. § (1) bekezdése szerint a bérelő a dolgot rendeltetésének és a szerződésnek megfelelően használhatja. Felelős minden olyan kárért, amely a rendeltetésellenes vagy szerződésellenes használat következménye. A (2) bekezdés b) pontja úgy rendelkezik, a bérbeadó követelheti a rendeltetésellenes vagy szerződésellenes használat megszüntetését, továbbá az ilyen használatból eredő kárának megtérítését. E rendelkezések alapján tehát a bérelő a rendeltetésellenes vagy szerződésellenes használat mint szerződésszegéssel okozott kárért felel, vele szemben az ilyen kár megtérítése iránti igény érvényesítésére a bérbeadó a szerződésszegésből eredő kártérítési felelősség szabályai szerint jogosult.

A szerződésszegésből eredő kártérítési felelősségre, valamint a kártérítés mértékére a Ptk. 318. § (1) bekezdése eltérő rendelkezés hiányában a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályainak megfelelő alkalmazását írja elő. Ebből pedig az következik, hogy a bérbeadó bérelővel szemben, a Ptk. 425. § (1) bekezdésére, illetve (2) bekezdés b) pontjára alapított, a rendeltetésellenes használatból eredő kár megtérítése iránti igénye érvényesítésekor is fenn kell állniuk a polgári jogi általános kártérítési felelősség Ptk. 339. § (1) bekezdésében meghatározott együttes feltételeinek – a kár bekövetkezte, a károkozó magatartás, az e kettő közötti okozati összefüggés –, amely feltételek fennálltát a bérbeadónak kell bizonyítania, bizonyítottságuk esetén a bérelő akkor mentesülhet a kártérítés alól, ha sikerül bizonyítania, magatartása nem volt felróható.

A Ptk. 355. § (4) bekezdésére figyelemmel továbbá a bérbeadó kártérítés címén a vagyonában beállott tényleges értékcsökkenés és az elmaradt vagyoni előny, valamint a vagyoni hátrány csökkentéséhez, illetve kiküszöböléséhez szükséges ténylegesen felmerült költségek megtérítésére tarthat igényt azzal, hogy a ténylegesen bekövetkezett vagyoni hátrány (kár) összegét is ő köteles bizonyítani.

A Ptk. 200. § (2) bekezdésében deklarált, a szerződés egész tartalmának, így a szerződésszegés jogkövetkezményeinek a Ptk.-ban foglaltaktól eltérő meghatározására is kiterjedő szerződéses szabadság elvéből következően ugyanakkor a felek a bérleti szerződésben akár a szerződésszegés miatti kártérítési felelősség feltételei, akár a kártérítés címén igényelhető vagyoni hátrány tekintetében eltérhetnek a Ptk. diszpozitív szabályaitól. Így annak sincs jogszabályi akadálya, hogy a rendeltetésellenes vagy szerződésellenes használat esetére abban állapodjanak meg, hogy az ebből eredő kár megtérítéseként a bérbeadó vagyonában ténylegesen bekövetkezett, a Ptk. 355. § (4)

bekezdése szerinti vagyoni hátrány helyett a bérlő a rendeltetésellenes használat folytán keletkezett sérülések, meghibásodások szerződésben meghatározott módon becsült javítási költségét tartozik megfizetni anélkül, hogy a bérbeadó köteles lenni bizonyítani, hogy a rendeltetésellenes használat vagyonaiban ténylegesen mekkora, a Ptk. 355. § (4) bekezdésében meghatározott elemekből álló hátrányt okozott. Ugyanakkor az ilyen tartalmú, a Ptk. diszpozitív szabályaitól és a szerződéskötési gyakorlattól egyaránt eltérő szerződéses rendelkezésnek kifejezettnak, egyértelműnek és határozottnak kell lennie, ennek hiányában a felek szerződéses nyilatkozatai kiterjesztően nem értelmezhetőek.

A perbeli esetben a felperes által előadottakkal szemben sem a bérleti szerződés 11.5. pontjának a Ptk. 207. § (1) bekezdése szerinti, a nyilatkozati és az akarati elven alapuló nyelvtani, logikai értelmezésével, sem a szerződés egyéb rendelkezéseivel való összevetése alapján nem vonható le olyan következtetés, hogy a szerződés 11.5. pontja értelmében alperest a rendeltetésellenes használatból eredő sérülések, meghibásodások állapotfelvételi jegyzőkönyvekben rögzített becsült javítás költségének megtérítési kötelezettsége terhelné, függetlenül attól, hogy e sérülések, meghibásodások kijavítása ténylegesen megtörtént-e, azzal összefüggésben felperesnek ténylegesen merült-e fel költsége és milyen összegben.

Azon túl, hogy ilyen tartalmú kifejezett és egyértelmű rendelkezés a szerződés 11.5. pontjában nem szerepel, a szerződésben foglaltak felperesi előadás szerinti, az elsőfokú bíróság által elfogadott értelmezését az sem támasztja alá, hogy a szerződés nem írja elő a felperes számára a rendeltetésellenes alperesi használatból eredő hibák, sérülések kijavításának kötelezettségét, mint ahogy az sem, hogy a szerződés 12. számú mellékletét képező állapotfelmérő lap a rögzített hibák, sérülések becsült javítási költségének feltüntetésére szolgáló rovatot is tartalmaz. Nem hagyható ugyanakkor figyelmen kívül a szerződés 12.5. pontjában az alperesi fellebbezésben hivatkozott rendelkezése, amely kifejezetten a rendeltetésellenes használatból eredő károk, költségek tekintetében fennálló alperesi kártérítési felelősségre utal.

Mindezekből a Fővárosi Ítélet tábla álláspontja szerint az következik, hogy a peres felek eltérő megállapodása hiányában a rendeltetésellenes használatból eredő sérülésekkel, meghibásodásokkal összefüggésben felperes – egyebekben a keresetében általa is hivatkozott Ptk. 425. § (2) bekezdés b) pontjában foglaltaknak megfelelően – a nála ténylegesen bekövetkezett, a Ptk. 355. § (4) bekezdése szerinti vagyoni hátrány (kár) megtérítésére tarthat igényt a szerződésszegésből eredő kártérítés szabályai szerint, illetve alperest a Ptk. ezen rendelkezéseinek megfelelően terheli kártérítési felelősség.

Ezzel ellentétben, a felperes által előadottak szerinti következtetés levonására az sem szolgálhat alapul, hogy korábban a futamidő lejártá előtt leadásra került 55 gépjármű esetén a 8.584.549 forint becsült javítási költségről kiállított felperesi számlát alperes kifogás nélkül kiegyenlítette. A kereseti követeléshez képest „elenyésző” összegűnek minősülő korábbi felperesi követelés kiegyenlítése önmagában nem bizonyítja azt, hogy a szerződés 11.5. pontját maga az alperes is a felperessel azonos módon értelmezte volna, nem értékelhető a jelen perben előadottak szerinti felperesi szerződésértelmezés helytállóságának alperesi elismeréseként, semmiképpen nem zárja el az alperest attól, hogy a szerződés 11.5. pontjának felperesi értelmezését a teljes gépjárműpark visszaadásával kapcsolatos nagy összegű perbeli követelés vonatkozásában vitássá tegye.

Mindezek alapján az volt megállapítható, hogy – a perbeli gépjárművek időközbeni, felperes által sem vitatott értékesítésére is tekintettel – az alperes helytállóan hivatkozott ellenkérelmében arra, hogy a rendeltetésellenes használatból eredő sérülésekkel, meghibásodásokkal összefüggésben felperes a bérleti szerződés 11.5. pontjában foglaltak alapján is kizárólag a vagyonaiban ténylegesen

bekövetkezett és meg nem térült hátrány, vagyis a hibák kijavításához szükséges ténylegesen felmerült javítási költség, illetve annak a veszteségnek a megtérítésére tarthat igényt, ami annak következtében érte, hogy a hibák, sérülések miatt a gépjárművek csak alacsonyabb áron voltak értékesíthetők. Helytállóan hivatkozott alperes arra is, hogy felperesnek a rendeltetésellenes használat következtében őt ért kár összegét is bizonyítania kell.

Mindezek mellett az is megállapítható volt, hogy a kereset elbírálása szempontjából a kifejtettek szerint az alperesi ellenkérelemben foglaltakra is figyelemmel jelentős tények – a rendeltetésellenes használatból eredően a felperesnél ténylegesen bekövetkezett kár összege – vonatkozásában szükséges bizonyítás felvételére az elsőfokú eljárásban azért nem került sor, mert attól felperes a perben mindvégig konzekvens alperesi védekezés ismeretében is kifejezetten elzárkózott arra hivatkozással, a szerződés 11.5. pontja alapján az állapotfelvételi jegyzőkönyvekben rögzített becsült javítási költség megtérítésére tarthat igényt, ezért nincs jelentősége a hibák kijavítása tényleges megtörténtének, sem annak, hogy azok miatt a gépjárművek esetlegesen milyen veszteséggel voltak értékesíthetők.

Ugyanakkor nyilvánvaló, hogy a rendeltetésellenes használatból eredő hibák, sérülések, perben kirendelt igazságügyi szakértő által becsült szükséges javítási költsége nem azonos sem a ténylegesen felmerült javítási költséggel, sem a rendeltetésellenes használat folytán a gépjárművekben bekövetkezett értékcsökkenés összegével, ezért a Ptk. 355. § (4) bekezdése szerinti jogcímek egyikén sem szolgálhat alapul az alperes Ptk. 425. § (1) bekezdése, illetve (2) bekezdés b) pontja szerinti, szerződésszegésből eredő kártérítésben történő marasztalására.

Tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor azt állapította meg, hogy a perbeli gépjárművek rendeltetésellenes alperesi használatából eredő kártérítés címén felperes a perben kirendelt igazságügyi szakértő által megállapított összegben becsült javítási költségek megfizetésére tarthat igényt és a keresetnek részben helytadva az alperest ennek megfizetésére kötelezte.

Tekintettel arra, hogy a rendeltetésellenes használatból eredő kár összecszerűségének bizonyíthatatlansága önmagában megalapozza a kereset elutasítását, a káronszerzés tilalmával, a kárenyhítési kötelezettséggel, illetve az áfával kapcsolatos alperesi fellebbezési előadások érdemi vizsgálatára nem volt szükség, ezért azt a Fővárosi Ítéltábla mellőzte.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta és a keresetet elutasította.

A Fővárosi Ítéltábla az eredményes alperesi fellebbezés következtében teljes mértékben pervesztes felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alkalmazásával megállapított ügyvédi munkadíjból álló első- és másodfokú együttes perköltsége megfizetésére, míg az alperes 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 5. § (1) bekezdés c) pontja szerinti illetékmentessége folytán le nem rótt jogorvoslati illeték megfizetéséről a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján rendelkezett.

Budapest, 2017. január 31.

. Tibold Ágnes s.k. a tanács
elnöke

Dr. Felker László s.k. előadó bíró

Dr. Sági Zsuzsanna s.k. bíró